



אוסף סיפורים 'שעט'

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ

[eisikovits1@gmail.com](mailto:eisikovits1@gmail.com)

## הגנבה (על-פי 'הראשון לשושלת בריסק')

קול שקשוק מפתחות נשמע ודלת הברזל נעה על צירה בחריקה. סוהר גדול גוף נכנס פנימה. "בוא איתי", אמר קצרות לאסיר שישב על הדרגש, "מועד משפטך הגיע." זה היה בערב יום הכיפורים שנת תרל"ו. האסיר היה רבי יהושע-לייב דיסקין, רבה של העיר בריסק. הפרשה שטלטלה את יהודי העיר והאזור כולו הגיעה לשיאה.

הכול החל כאשר אישה בוכייה התדפקה על דלת ביתו של הרב ובפיה סיפור קשה. בעלה החליט להמיר את דתו, והודיע כי לא ייתן לה גט אלא אם כן תשלם לו אלף ושמונה-מאות רובלים, סכום עצום, שלא היה לאישה שום סיכוי להשיגו.

ליבה של הרבנית דיסקין נכמר. "אאסוף את הכסף הדרוש", הבטיחה, ופתחה במבצע לגיוס הכסף. אחרי מאמצים רבים הצליחה לאסוף אלף וארבע-מאות רובלים בלבד.

האישה לא יכלה להמתין עוד והודיעה לבעלה המומר שהסכום המלא נמצא בבית הרב, והוא יקבלו ברגע שייתן גט. הרבנית קיוותה שעד מועד הגט יושג הסכום החסר, אך הימים נקפו והתרומות בוששו מלהגיע.

עסקני הקהילה, שהיו שותפים למאמץ גיוס התרומות, חששו שההזדמנות תוחמץ, ובלילה שקודם מועד עריכת הגט הפיצו שמועה שמבית הרב נגנבו ארבע-מאות רובלים. הם אף הגישו תלונה במשטרה, וזו פתחה בחקירה. הבעל המומר האמין כי אכן הכסף החסר נגנב, וסמך על הבטחת עסקני הקהילה שברגע שהגנבה תוחזר יקבל את המגיע לו. הוא גירש את אשתו ועזב את העיר.

המומר עבר ללובלין, ושם התרועע בחברת כמרים. הוא התפאר לפניהם על הצלחתו לסחוט מגרושתו אלף וארבע-מאות רובלים, וסיפר כי הוא עתיד לקבל עוד ארבע-מאות רובלים כשייתפס הגנב.

"סיפור הגנבה נשמע חשוד", אמרו לו הכמרים. "רימו אותך. איך ייתכן שנגנבו ארבע-מאות בלבד מתוך אלף ושמונה-מאות?". הללו הסיתו אותו לשוב לבריסק ולהתלונן כי הרב בדה את סיפור הגנבה.

עשה האיש כעצתם. הוא נסע לבריסק והגיש תלונה במשטרה על בדיית סיפור הגנבה. למחרת באו שוטרים אל ביתו של רבי יהושע-לייב דיסקין, ולעיני בני משפחתו הנדהמים עצרו אותו.

דבר המעצר התפשט כאש בשדה קוצים. יהודי העיר הוכו בתדהמה. המונים ליוו את העגלה שבה ישב רבם האהוב. העגלה יצאה לעבר גרודנה, ובכל עיר שבה עברה יצאו התושבים היהודים וליוו אותה בצער ובכאב.

החל מסע שתדלנות כביר. בתחילה קיוו העסקנים להשיג חנינה לרבי יהושע-לייב, אך הובהר להם כי השלטונות נחושים להעמיד את הרב לדין. בתחילה אף לא הורשה לקבל ביקורים, ורק לאחר לחצים ותחנונים ניאותרו השלטונות לאפשר לו לקבל קהל. בראש השנה אף התארגן אצלו מניין לתקיעת שופר.

מועד המשפט חל בערב יום הכיפורים, בשעה שתים-עשרה בצהריים. אולם המשפט היה מלא עד אפס מקום. התובע, שהיה שונא ישראל מושבע, פתח בנאום חריף ובוטה. שעה

ארוכה הטיח האשמות חמורות ברבי יהושע-לייב, והאשים אותו שלקח את הכסף לעצמו, מתוך שאיפת נקמה באיש שהמיר את דתו.

בתום נאומו דרש מהשופטים להרשיע את הנאשם ולגזור עליו שבע שנות מאסר עם עבודת פרך בסיביר על כל אחת משתי העבירות שלטענתו עבר הרב.

רחש עבר בקהל המזועזע למשמע הנאום התקיף, ההאשמות החמורות והעונש הנורא שדרש התובע להשית על הרב. הקהל הרגיש היטב את אימת יום הדין, בערב היום הקדוש. דממה השתררה באולם כאשר הסגור המפורסם, עו"ד משה קנארזובסקי, החל לשאת את נאום ההגנה. הוא נשא נאום רהוט ומהוקצע. במשך דקות ארוכות ריתק את השופטים ואת המתכנסים בסקירה נלהבת על אישיותו של רבי יהושע-לייב, על קדושתו ויושרו. "מוכן אני להישבע שאך בעלילה באו עליו, וכי הרב לא נגע בכסף שהופקד אצלו", הצהיר. השמש כבר עמדה בראשי האילנות כאשר הודיעו השופטים שהם יוצאים להתייעצות וכי ההחלטה תינתן בשעה 8 בערב.

ליל יום הכיפורים ירד. בבתי הכנסת מיהרו להתפלל 'כל נדרי', ובתום התפילה שבו היהודים לבית המשפט, ושפתותיהם רוחשות תפילה. את המתח היה אפשר לחתוך בסכין. ראש הרכב השופטים החל להקריא את פסק הדין. בנאום מנומק, על דעת כל השופטים, זיכה את הנאשם מכל אשמה. "התובע לא הצליח להביא הוכחה כלשהי לחשד נגד הרב, וטענותיו אינן אלא השערה בלבד", קבעו השופטים. "מול זה עומדת אישיותו הגדולה של הרב, שאליה נחשפנו כאן, וזו מרחיקה ממנו כל חשד שנגע בכסף שאינו שלו".

השמחה וההתרגשות שמילאו את הלבבות באותו ליל יום הכיפורים אינן ניתנות לתיאור. הרב יצא לחופשי ועשה את המשך היום הקדוש בבית הכנסת בגרודנה. ואולם בלב הרב ומקורביו עדיין ניקר החשש. אמנם השופטים קיבלו את עמדת הסגוריה, אך הם תבעו ממפקד משטרת מינסק הסבר מדוע הופסקה חקירת המשטרה על היעלמות הכסף. בעקבות זאת החליט רבי יהושע-לייב דיסקין לעזוב את רוסיה במהירות. הוא עלה לארץ ישראל וקבע את משכנו בירושלים.

### היום הלא נכון (ליקוטי אמרי יוסף)

מספר אחד מחסידי ספינקא שהסתופף בצל רבו הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע בעדות אישית:

היה זה ביום ו' לחודש אלול [שחל ביום שבת] בשנת תרנ"ט, זכיתי לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו של מורי ורבי הרה"ק בעל האמרי יוסף מספינקא זצ"ל, היו שם אנשים רבים שבאו מרחוק ומקרוב לחסות בצל תפלתו ולקבל ברכותיו של רבינו זי"ע.

וכאשר כתב הגבאי מוה"ר חיים את הפתקאות [-קוויטלאך] במוצש"ק, היה ביננו איש אחד קטן וחלש ואמר להגבאי שלא יכתוב בהפיתקא שלו שום דבר, רק שהוא מבקש תשובה על חטאתו אשר חטא. ומה הוא החטא שאלהו הגבאי? - לא אוכל לפרסם את החטא הזה ברבים, כי הבושה תכסה פני להתוודע ולהגלות בפומבי עבירה גדולה כזו שלא אירע עוד מעולם לשום איש ישראל, חפץ אני להגיד את החטא הזה רק באזני רבינו מספינקא, הגבאי

כתב בפיתקא כדבריו. כשכל האנשים שהיינו אז אתו בבית מסוקרנים איזהו עבירה יכולה להיות שלא עבר עליה שום בר ישראל.

ובקשנו את הגבאי, הפותח שער אשר בעם, שיפתח את הדלת וייתן רשות להאיש הזה לכנוס בראשונה, ויניח גם את הדלת פתוחה במקצת בכדי שנוכל לשמוע את הדבר, וכך היה, האיש הלז נכנס ראשונה במלכות, והושיט את הפיתקא לידי רבינו, רבינו לקח מיד האיש את הקוויטעל ואף כי לא הי' נכתב בו רק דברים אחדים, בכל זאת הביט בו רבינו רגעים אחדים. אחר כך שאל מה הוא החטא אשר אתה מתחרט עליו, ורוצה אתה על כך דרך תשובה.

התוודה האיש אמר: "אשתקד לא התעניתי ביום הכפורים!"

-ומדוע לא התענית? שאלו רבינו. ויען האיש ויאמר: מעשה שהיה כך היה, אני דר בכפר אחד אשר על ההרים סביבות זיבענירגען, ואין נמצא עוד איש יהודי בכפר, רק אני לבדי, ובשנה העברה הי' יום כיפור ביום ב' בשבוע, ואני טעיתי בחשבוני ועלה בחשבוני שיום הכפורים חל ביום ג' לשבוע, וביום ב' כאשר הי' יום הכפורים לכל ישראל דמיתי אני שהוא ערב יום הכפורים ואכלנו אני ובני ביתי סעודות, כמו שנוהגין לאכול ולשתות כמצות היום בערב יום הכפורים, ואחר צהרים נסענו בעגלה אל הכפר הסמוך ששם הי' מנין עשרה, להתפלל שם בציבור ולהתענות שם ביום הכפורים, וכאשר באנו אל המקום, כבר פנו היום ונטו צללי ערב ומהרנו לבא לבית התפלה להתפלל תפלת כל נדרי בציבור, וכאשר נכנסתי לבית התפילה נבהלתי מאד, יראה ורעד אחזתנו ותכסנו פלצות, אני באתי להתפלל תפלת כל נדרי ומצאתי שהציבור מתפללים תפלת נעילה, הנשמע כזאת!?

המשיך המתוודה לספר: אני ואשתי וכל ילדי הבאים אתי, לא עזבנו את בית התפלה ונשארנו שמה כל אותו הלילה וכל יום המחרת עד הערב ועשינו לנו את יום הכפורים שלנו, ממחרת יום הכפורים לא אכלנו ולא שתינו וכמו ביום הכפורים ממש. אבל כיון שביום הכיפורים שחל לכל ישראל לא התעניתי, לכן מבקש אני לשוב בתשובה על העוון הזה.

שאלו רבינו: ומדוע לא ראית בלוח מתי חל יום הכפורים? אין לי לוח ענה האיש.

והיה כאשר כלה האיש לספר את אשר קרהו, ושמע רבנו את דבריו היוצאים מן הלב ולא יכול להתאפק לכל הנצבים עליו וייתן קולו בבכי ועיניו הקדושים זלגו דמעות, ויסב פניו אל הקיר והתחיל להתפלל ולומר:

"ריבונו של עולם! רחם על עמך ישראל, ושלח להם את הגואל צדק ופֶדָם מן הגלות המר הזה, הבט נא וראה, איך עמך ישראל מפוזרים בין העמים. וכדי שיוכל האיש הזה לפרנס את בני ביתו מוכרח הוא לשבת בין ההרים בין ערלים, ואינו יודע מתי חל יום הכפורים. השי"ת רחם עלינו וקבץ נדחי ישראל וישבו לארצם כמקדם, ואז יכירו וידעו כולם לעבדך באמת כאשר עם לבבם, תפלה זו התפלל רבינו כמה פעמים, וחזר ושנה ושלש בה פעם אחר פעם, ובכל פעם בבכי ובדמע.

מספר החסיד: כאשר ראיתי החיזיון הזה, אמרתי בחשאי לחברי שהיו עומדים סמוך אצלי, הביטו וראו ענין נפלא, תלמיד בא לפני רבו ומבקש שיורהו דרך תשובה, והרב בעצמו שב בתשובה ובוכה במקום התלמיד.

והיה ככלותו להתפלל, החזיר פניו אל העם אשר היו שם בביתו, כשפניו שוחקות ואמר: "רבותי! האיש הזה הלך להתפלל תפלת כל נדרי, ומצא הקהל מתפללים תפלת נעילה, מה אעשה לו אם אגזור עליו שיתענה הלא אין בו כח להתענות, ואם אומר לו שייתן צדקה הלא אין ידו משגת אפילו לקנות לו לוח, הרחום יכפר עונו אפילו כך, ובפרט שהאיש הזה התענה ביום שאחר יום הכפורים."

סיים רבינו כשהוא פונה לאיש הכפרי ואמר לו: "התשובה שלך תהי' אשר מהיום והלאה בכל שנה ושנה, כאשר יגיע חודש אלול תשתדל להיות בין ישראלים ויהודים, ותשאל מתי יהי' יום הכפורים ומתי חל יום א' דראש השנה ותתחיל למנות מיום א' דר"ה יום אחד, וביום ב' דר"ה יום שני, ותהי' מונה והולך עד יום העשירי, והיום אשר יהי' יום העשירי מיום א' דר"ה הוא יהי' יום כיפור, וחופץ לזה לא תמנע עצמך מלשאול באיזה יום בשבוע יהי' יום הכפורים. וכה תנהג כל ימך משך כל הזמן שתדור לבדך בכפר, וקבל האיש עליו את התשובה הזאת, והלך לדרכו לשלום.

### המלמד הצדיק (גל' שיחת השבוע)

הצדיק רבי נטע מחלם, מתלמידי רבי אלימלך מליז'נסק, היה בצעירותו נחבא אל הכלים. הוא התגורר בכפר קטן, בביתו של בעל אחוזה שאת ילדיו לימד תורה. ילדיו של הכפרי היו בעלי כישרונות חלשים ולא ראו ברכה בלימודם. אולם רבי נטע לא חש פחיתות-ערך ללמדם ולהשקיע בהם מאמצים מרובים. מבחינה מסוימת אף היה המצב הזה לטובתו. הילדים, שלא היו מסוגלים להתרכז בלימודיהם זמן ארוך מדי, הותירו לו זמן למכביר לעבודת בוראו.

במרבית שעות היממה נהג להסתגר בחדרו, ללמוד תורה בעמקות ולהתפלל בדבקות. רבי נטע היה מרוצה מצורת חיים זו והדבר יכול היה להימשך כך זמן רב, לולא אירע מה שאירע.

ליל שבת אחד, באמצע הלילה, התעוררה בעלת-הבית משנתה. אוזניה קלטו קולות מוזרים בוקעים מחדרו של המלמד. הדבר עורר את סקרנותה ובשקט קרבה אל החדר. היו אלה קולות נעימים וערבים של שירה ותפילה.

האשה התכופפה והציצה מבעד לחור המנעול. לעיניה נגלה מחזה שלא מן העולם הזה. במרכז החדר ניצב המלמד, בבגדי השבת המבהיקים שלו, בידו האחת סידור התפילה וכל גופו מתנועע בהתלהבות עצומה. פניו נשואות כלפי מעלה ועיניו מאירות באור עילאי. שעה ארוכה הביטה בעלת-הבית כך דרך חור המפתח, מרותקת למראה עיניה.

למחרת החלה להתחקות ביתר דקדקנות על מעשיו של המלמד. ואכן, ככל שהוסיפה לעקוב אחריו, נחשפו והלכו לפניה הנהגותיו המיוחדות. יום אחד שיתפה בתגליתה גם את בעלה. מכאן ועד לפרסום שמו של המלמד הצדיק ברבים, הייתה הדרך קצרה.

אט-אט החלו אנשים מהכפר ומהסביבה לפנות אל רבי נטע בשאלות ובבקשת ברכות. שמו התפרסם כתלמיד-חכם וכפועל ישועות, וכעבור זמן הוזמן על-ידי הקהילה היהודית

בוולאדובה להתמנות לרבה. עד מהרה החלו רבים לנהור לבית-מדרשו כדי לקבל ממנו תורה וליהנות מזיוו ומברכותיו.

חלפו חודשים אחדים ובמצבו הכלכלי של בעל האחוז הכפרי חלה הידרדרות. בכל תקופת שהותו של המלמד הצדיק בביתו, ראה ברכה במעשה ידיו ואף נחשב לאדם אמיד. והנה אך עזב הצדיק את ביתו, והגלגל הסתובב באחת כלפי מטה. הוא הפסיד את מרבית נכסיו וכספו וכמעט הגיע לפת-לחם.

באחד הימים הבזיק במוחו רעיון לנסוע לוולאדובה, מקום מושבו של הצדיק רבי נטע. "שנים רבות תמכתי בו, וכעת הגיע הזמן שייגמול לי טובה ויעניק לי מברכותיו", הרהר. הכפרי הגיע לבית-מדרשו של רבי נטע ונדהם מהמעמד הרם שאליו עלה 'המלמד' של ילדיו. היה זה ערב שבת והוא התכונן לשהות במשך השבת במחיצתו של רבי נטע, ועם צאת השבת להיכנס אליו ולשטוח לפניו את מצוקתו. הוא ציפה, שברגע שהצדיק יראהו, ישמח מאוד - שמחת ידידים ותיקים...

רבה הייתה אכזבתו כאשר היחס שקיבל מהצדיק לא היה שונה מזה שהעניק לכל אחד. הוא אמנם הסביר לו פנים ולחץ את ידו בחמימות, אולם כך נהג עם כולם, ואילו הוא ציפה שהצדיק ינהג בו יחס מיוחד ומופגן של העדפה.

עם צאת השבת נכנס הכפרי אל חדרו של רבי נטע בהרגשה כבדה. הוא לא הצליח לעצור בעד תחושותיו. "יש לי קושיה, רבי!", אמר עם כניסתו לחדר. רבי נטע, שכאילו המתין לשאלה, השיב: "נו, נו, שאל".

והכפרי שאל: "בימי הסליחות וכן בימי ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים אנו מזכירים שוב ושוב את זכות אבותינו, אברהם יצחק ויעקב. ואחר כל זאת, בתפילת הנעילה, אנו שוב פותחים בפיוט "אב ידעך מנוער" - זכות אבות. וכי לא היה ראוי שבעת חתימת הדין נחדש משהו על כל מה שביקשנו בתפילות הקודמות.?!"

רבי נטע הביט בכפרי הפשוט, שהכירו היטב, בעיניים זוהרות. "אולי יש לך תירוץ משלך על קושייתך?", שאלו.

"אכן, רבי", השיב הכפרי, "לעניות דעתי כך הוא הפירוש. בעת חתימת הדין יש חשש שיבוא המקטרג ויטען, מה כל הרעש שעושים מזכות האבות, וכי אילולא האבות, הייתה גדולתו של הבורא פחותה במשהו? על כך אנו משיבים: 'אב ידעך מנוער'. אמת שגדולתו של הקב"ה אינה מוטלת בספק. אולם אברהם אבינו הכיר בה עוד בטרם נתפרסם שמו הגדול בעולם, ולכן הוא וזרעו ראויים לחסדי ה' גם לאחר שכבר נתפרסם שמו בכל העולם. הכפרי השפיל את עיניו ובקול רועד הוסיף: "הרבי היה קדוש וצדיק גם בלעדיו, אבל איש בעולם לא ידע על כך. אנוכי הוא שהודעתי לכול את שמו וטיבו, ומדוע אין הרבי נוהג בי עתה בחסד מיוחד, כשאני שרוי במצוקה...?"

חיוך רחב עלה על פני הצדיק. ניכר היה בו כי הוא רווה נחת מפירושו של הכפרי. בחמימות רבה אמר לו: "לך לביתך, ואני מבטיחך כי בעזרת השם תשוב בקרוב לגדולתך כבראשונה". ואכן, לא ארך זמן רב והכפרי שב למעמדו ולעושרו.

שנים רבות לאחר מכן נהג רבי נטע לחזור ביום-הכיפורים על פירושו של בעל האחוז מן הכפר על המילים "אב ידעך מנוער".



## השופר שחזר

התקיעות של ר' יואל-חיים וייספינגר היו שם-דבר בירושלים הישנה. רבים היו נוהרים לבית-הכנסת שבו שימש 'בעל-תוקע', כדי לשמוע ממנו את קול השופר. חמישים שנים רצופות שימש בתפקידו זה, ובכל שנה ושנה היה קול השופר הולך וחזק. יודעי סוד היו מספרים בשבח שופרו המיוחד של ר' יואל-חיים, שופר עתיק שידע גלגולים רבים. כמה ימים לאחר יום-הכיפורים שנת תרע"ד נפטר ר' יואל-חיים לעולמו. הוא הניח שני בנים, שמעון ולייבל. השאלה הייתה, מי יירש את השופר וממילא גם את חזקת התקיעה בבית - הכנסת. בסופו של דבר נמצאה פשרה: שמעון הבכור קיבל את חנות המכולת הקטנה של ר' יואל-חיים, ולייבל הצעיר, שהיה גם תלמיד-חכם, זכה בשופר הנחשק. חלפו הימים, שמעון מכר את המכולת הקטנה ושם פעמיו לאמריקה. שם הקים עסק קטן, אשר עד מהרה התפתח והתבסס יפה. שמעון היה לאיש אמיד ומכובד.

בארץ-ישראל פרצה בינתיים המלחמה בין טורכייה העותומנית לבין אנגליה. לייבל נרשם משום-מה כנתין אנגלי, וכשיצא יום אחד לרחוב, נתפס בידי חיילים טורכים ונאסר. העונש שהושת עליו היה גלות למצרים. מכל חפציו לא נטל עמו לייבל דבר, לבד מהשופר. באותה עת הגיעה לשערי הארץ ספינה שהביאה מוצרי מזון לתושבי ירושלים, נדבת יהודים טובים באמריקה. לספינה נלווה גם אחד מראשי קרן הסיוע, הלוא הוא מיסטר סם ווייט, או בשמו המקורי - שמעון וייספינגר, מיודענו.

כששמע סם-שמעון את שאירע לאחיו, שינה מיד את מסלול הנסיעה המתוכנן והדרים מצרימה. הוא פגש שם אדם דל ועלוב, חסר פרוטה, וכמעט לא הכיר בו שזהו אחיו. בו-המקום שלף את ארנקו והעניק לאחיו סכום נכבד כדי שיוכל לשוב ולעמוד על רגליו. כשעמד שמעון לעלות על הספינה, לא ידע לייבל כיצד להודות לו על עזרתו. המלים נעתקו מפיו. בלב נרגש הושיט לאחיו נרתיק ישן ובלוי. עיניו של שמעון ברקו מהתרגשות. הוא ידע מה נמצא בתוך הנרתיק - השופר היקר!

כל הדרך חזרה כמעט לא הניח שמעון מידיו את נרתיק השופר. שוב ושוב הביט בו וליטפו, כמחזיק אוצר יקר. כשהגיע הביתה, היה נרגש מאוד, ולחבריו שקיבלו את פניו סיפר בראש ובראשונה על השופר. אבל כשביקש להראותו להם, כמעט התפלץ - לא היה שם לא שופר ולא נרתיק.

שוב חלפו שנים. מצב הפרנסה בירושלים הורע מאוד. לייבל נאלץ ליטול את משפחתו ולנדוד בעיירות פולין. בעיירה אחת מצא את מקומו ונתמנה לרב המקום. נדמה היה לו שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

אבל אז פרצה מלחמת-העולם השנייה. הגרמנים כבשו את פולין והחלו במלאכת ההשמדה של היהודים. לייבל עבר את כל אימי השואה ובניסי-ניסים נשאר בחיים. אחרי המלחמה נדד ממחנה-עקורים אחד למשנהו, כשמשאת-פניו היא ארץ-ישראל.

בערב ראש-השנה הגיעה החבורה לביתו של איכר גוי, איש טוב ונדיב, באחת מעיירותיה של איטליה. שופר לא היה ברשותם, ועל כך הצטערו מאוד, אבל להתפלל ולשפוך שיח

לפני קונם - יכלו גם יכלו. לבם של הפליטים היה מלא תקווה, שלא יארך הזמן ויעלו על אונייה שתובילם לארץ-ישראל.

ראש-השנה חלף ולייבל וחבריו עמדו לעזוב את בית האיכר. אבל זה ביקשם לשבת רגע. "יש דבר שמעיק על מצפוני וברצוני להשתחרר ממנו", אמר. "לפני שנים רבות הייתי מלח באונייה שהפליגה מארץ-ישראל לאמריקה. באונייה הפליג יהודי עשיר, שהחזיק בידיו כל העת נרתיק ישן וכמעט שלא נפרד ממנו. הנחתי שבתוך הנרתיק מוצפן ארנקו השמן של האיש. כשהגענו לאמריקה, ניצלתי את ההמולה והצלחתי להעלים את הנרתיק. אך כשפתחתיו, התאכזבתי קשות. כל מה שמצאתי בתוכו היה החפץ המוזר הזה", ובדברו הציג לפניו האיכר - שופר!

"אני מבין שזה חפץ-קודש יהודי", הוסיף ואמר, "וכבר שנים אני מחפש יהודים כדי להחזיר את הגניבה. עתה הנני משיבה לכם". בני החבורה הביטו בו מופתעים, מצטערים על שלא סיפר להם זאת קודם ראש-השנה. הם לא הבחינו שלייבל החוויר כסיד ולא היה מסוגל להוציא הגה מפיו. היה זה השופר של אביו!

כשהתעשת, הושיט ידו אל השופר, וסיפר לבני החבורה את סיפורו המופלא. עכשיו הגיע תורם להישאר משתאים והמומים למראה נפלאות ההשגחה.

כשהגיע לייבל סוף-סוף לירושלים, מצא שם את אחיו. אחרי השואה גברו בו רגשות ההזדהות עם ארץ-ישראל, והוא חיסל את עסקיו באמריקה ועלה לארץ. הוא גם חדל מלהיקרא סם ווייט וחזר להיות שמעון וייספינגר הישן והטוב. רק דבר אחד העיב על שמחתו - העובדה שלא שמע דבר בדבר גורלו של אחיו.

הפגישה בין האחים הייתה נרגשת. הם סיפרו זה לזה את כל הקורות אותם, ואז אמר שמעון שיש דבר שמציק לו קשות - היעלמותו המוזרה של השופר העתיק. נשימתו נעתקה כששלף לייבל את השופר וסיפר על גלגוליו המופלאים. אכן, נפלאות דרכי ההשגחה.

### השיחה בטעות (בית זכריה, עלון 334)

שירה, נולדה למשפחה שאינה שומרת תורה ומצוות, כשהגיעה לגיל 18, החלה לחפש משמעות ולחשוב על תכלית החיים ובשביל מה באה לעולם. לאחר חיפושים נרחבים, גילתה את עולם היהדות. הלכה לשיעורי תורה המלאים בתוכן וערכים שסיפקו לה תשובות. הבינה שיש בורא לעולם שרואה ומשגיח, שולט ומנהל את העולם, המבקש מכל אדם לקיים את תורתו ומצוותיו, וקיבלה על עצמה עול תורה ומצוות בשלימות.

כשראו זאת בני ביתה, החליטו להערים עליה קשיים ולנסות להוריד אותה מהדרך - לדוגמא: כשהכניסה לראשונה 'פלטה' לשבת היא הצטערה לראות אחר כמה דקות מכניסת השבת כי אחד מבני הבית ניתק את הפלטה בכוונה, בכדי לגרום לה לוותר על הענין. שירה לא ויתרה ואכלה אוכל קר במשך כל השבת, על מנת לעשות רצון ה'.

לא פשוטים וקלים הם חייו של בעל תשובה, ולכן כה רב ועצום שכרו. היא נאלצה לעמוד מול בזיונות גדולים של בני ביתה, אך לא ויתרה. לעיתים הייתה פורצה בבכי



בחדרה, אך הדבר שנתן לה תקווה, הוא הידיעה כי בעז"ה תזכה לבנות בית של תורה המלא בשמחה. היא יצאה ע"י הרבנית שלה לשידוכים, על מנת למצוא בחור בן תורה וירא ה'. הבשורות הגיעו להוריה שהחלו להשתולל לעשות מהומה .

ערב אחד, אביה החל לצעוק עליה, שמעתי שאת מחפשת להקים בית עם בחור הלומד תורה כל היום, אז תדעי לך, שאם זה יקרה – הוא לא ידרוך בבית שלי לעולם! אין לכם כניסה, כדאי לך לרדת מהעניין ותחפשי לך בחור מהעדה שלנו, העדה הבוכרית. סיים אביה בזעם נורא . שירה שמעה זאת הלכה לחדרה בוכה ושבורה – כנגד כל הקשיים היא כבר עמדה, אך מול איום שכזה, שאם תתחתן עם בחור ישיבה בן תורה, אין לה כניסה לבית הוריה – כיצד תעמוד בזה?! היא בכתה ופנתה לה' שיעזור לה, שהרי את כל זה עושה למענו ולעשות רצונו. והקב"ה יושב בשמים ורואה את כל הצער וסבל שיהודי עובר למענו, ומאזין ושומע .

לאחר כמה ימים, אבא של שירה התקשר לאשתו שיחה שגרתית. אלא, שבטעות במקום לחייג את המספר של אשתו, טעה בספרה האחרונה, מיד כשענה לו הקול בצד השני, היה בטוח כי זו אשתו והחל לדבר 'בבוכרית', כפי שנוהגים הוא ורעייתו לדבר, עקב היותם זוג יוצאי 'בוכרה'. אלא שכבר אחר כמה מילים, נדהם לגלות מעבר לקול של אישה אחרת, שלמרבה הפלא, ענתה אף היא בשפה הבוכרית'. האב מיהר להתנצל, אך רגע לפני שניתק את השיחה, שאל בסקרנות לאיזו משפחה הגיע שכן אצל הבוכרים כולם מכירים אחד את השני. השיחה התפתחה ובין היתר, סיפר האב על כך שיש לו בת חוזרת בתשובה ומאד קשה להם אתה, ובפרט כעת שרוצה להתחתן עם בחור ישיבה, מיד כששמעה זאת, החלה לספר לו האישה מעבר לקו. כי אף הם משפחה מסורתית, יש להם בן שחזר בתשובה, וקשה להם עם הדרך שלו, ואף הוא מחפש כעת שידוך עם בחורה צדיקה . אם כך, בואי ונפגיש ביניהם, כך שלפחות נשמור על הקשר בין המשפחות מהעדה, הציע.

מיד בסיום השיחה, קרא לבתו והודיע לה כי מחר בערב יש לה פגישה. שירה נדהמה והייתה בטוחה כי אביה מנסה להציע לה בחור שאינו הולך בדרך התורה, אך מיד אביה הבהיר לה כי הוא מצא 'בטעות' משפחה בוכרית דומה עם בן שאף הוא חוזר בתשובה ולומד בישיבה . היא נפגשה עם הבחור ושמחה על כך – כזה בחור היא רצתה – בעל מידות, הלומד תורה כל היום . לאחר כמה פגישות הודיעו להורים על רצונם להתארס. הבחור נכנס לבית הוריה של שירה, לבוש בחליפה שחורה ומגבעת, והתקבל באהבה רבה, עקב 'השיחה בטעות' שבוצעה, כיום הם נשואים באושר 7 שנים, מתגוררים בחולון והורים לארבעה ילדים.

ראיתי בחוש, חותמת שירה. כיצד ה' יתברך מנהל את העולם, ושולח לי את הישועה והשידוך שלי , דווקא דרך מי שהתנגד בכל תוקף לכך, והוא אבא שלי, שעל ידי שיחה בטעות שעשה, או במילים אחרות שיחה מדויקת שעשה בורא עולם, זכיתי להקים בית של תורה באושר עם חתן בן תורה וילדים צדיקים, בלי התנגדות וסירוב של ההורים !

ה' יתברך רואה את הקושי של כל יהודי ואת הניסיונות שהוא עובר על מנת לעשות את רצונו, והוא זה שיושיעו כנגד כל הסיכויים, אף שכל העולם נגדו.

### טלטול המזוודות (ספר לב ישראל - פר' וירא)

שח הגה"צ רבי ישראל גרוסמן זצ"ל: זקינו רבי זלמן גרוסמן זצ"ל נסע פעם לארצות הברית. מפאת סיבות שונות, נאלץ לשהות בארץ הנכר קרוב לחמש שנים רצופות. בתחילת חודש אלול שנת תרצ"ט, עלה על האניה שהפליגה לארץ ישראל, באמצע ההפלגה כשהאניה הייתה בלב ים, פרצה מלחמת העולם השנייה – השואה האיומה והנוראה. סכנה גדולה ריחפה על אוניית הנוסעים, מכיוון שבמסלול הפלגתה היו אמורות לעבור אוניות מלחמה, רב החובל הסיט את האניה למסלול אחר, כדי להתרחק כמה שיותר ממקום הסכנה. שינוי נתיב הנסיעה עכב את האוניה בעוד מספר ימים בלב ים, כך שלפנות בוקר של יום חמישי, יום ראשון של ראש השנה, האניה נכנסה לנמל חיפה. רב החובל הודיע לנוסעים: שבגלל מצב המלחמה, עליו לעזוב בהקדם האפשרי את הנמל, ולחזור לארצות הברית. עובדי הנמל הורידו במהירות את כל תכולת הנוסעים, והניחום בשטח פתוח ברציף הנמל.

במזוודות של הסבא, היה ספון וטמון כל רכושו ועמלו הרב של חמש שנים רצופות, הון רב, שבזה היה עליו לפרוע את החובות שהצטברו בבית מפאת כלכלת ופרנסת המשפחה, במשך אותם שנים שהיה מחוץ לבית. כמו כן היו מונחים שם בגדיו ודברים אחרים יקרי ערך. והנה הסבא רבי זלמן עומד ליד המזוודות במקום הומה אנשים, אבל מה לעשות? ראש השנה היום! לטלטל את המזוודות, יש איסור טלטול מוקצה, להישאר במקום לא בא בחשבון. הסבא רצה ללכת לבית כנסת להתפלל ולשמוע קול שופר. אנשים שעמדו מסביבו והבחינו שהוא עומד לעזוב את המקום, הזהירו אותו שלא להשאיר את החפצים במקום כה פרוץ והפקר ללא שמירה. וכי עליו לדעת שברגע שהוא משאיר את החפצים ללא שמירה, אין סיכוי שימצאם אחר כך.

רבי זלמן עמד בפני ניסיון קשה ביותר, מצד אחד היום יום הדין ראש השנה, איך הוא יכול לוותר על תקיעת שופר ותפלה בציבור, ומצד שני הנה הוא עומד לאבד את כל עמלו ויגיעתו במשך שנים, ועוד עלול להישאר בעל חוב גדול. הסבא גילה תעצומות הנפש, והחל לצעוד לכיוון שער הנמל חוצה, ומשם עשה את דרכו אל מרומי הדר הכרמל, הליכה רגלית למעלה משעה, לכיוון בית כנסת של חסידי קארלין ברחוב יוסף בהדר הכרמל. בדרכו הודה לקדוש ברוך הוא, על הכח והגבורה שנתן לו להתמודד ולהתגבר על הניסיון הקשה שעמד מולו, להשאיר מאחוריו את כל רכושו, ולהפקיר כפשוטו "בכל מכל כל", כדי לקיים מצוות היום.

מתפללי בית הכנסת קארלין בשכונת הדר הכרמל, קיבלו בהפתעה עצומה, את הופעתו הלא צפויה של הרב החסיד רבי זלמן גרוסמן, שהגיע אליהם כאלו מלאך מן השמים. כולם נעמדו מסביבו לשמוע בהתרגשות לפשר הגעתו הפתאומית, בעלי התפלה הקבועים, ובראשם גבאי בית הכנסת הפצירו וביקשו מרבי זלמן – שכידוע היה בעל תפלה קבוע בימים הנוראים, ותפלתו הייתה לשם דבר, בקולו הערב והמרגש – שיואיל לכבד אותם

ולהתפלל כשליח ציבור, הסבא רבי זלמן נעתר לבקשתם, וניגש לתפלות המוספים. קהל המתפללים לא ידעו איך להביע את רגשותיהם, "במתנה" שקיבלו לשמוע את התפלות המעוררות שיצאו מקירות ליבו בקולו הערב והמרגש של רבי זלמן.

במשך ימי ראש השנה – חמישי ושישי ושבת הבאה אחריו, רבי זלמן ניתק את עצמו מכל מסכת התלאות שעברו עליו, והקדיש את כל כולו לתפלה וללימוד. במוצאי שבת, הציע אחד מידידיו ר' בערל פרידמן, לרדת יחדיו לנמל, לנסות את מזלו, אולי נשאר זכר. משהו מהחפצים והמזוודות...

לא יאומן כי יסופר: הסבא ור' בערל ניגשו לפינת הרציף, ששם הניחו את חפציו – לפני שלושה ימים! והנה כל החפצים והמזוודות והחבילות מונחים סגורים ושלמים, כאילו עכשיו הובאו לשם, הם עמדו תמהים ומשתוממים, לראות במוחש את ההשגחה הפרטית, איך שמרו על החפצים מן השמים.

הגר"י גרוסמן זצ"ל הוסיף והשלים את מה שהם חוו באותם ימים, הסבא רבי זלמן היה אמור להגיע לארץ באמצע השבוע האחרון של השנה, מספר ימים קודם ראש השנה, נסענו לחיפה לקבל פניו, ושם נודע לנו על האיחור שחל בהגעת האניה, לא נותרה לנו ברירה אלא לחזור לירושלים. במוצאי שבת ניגשתי לביתו של ר' משה שור מנגידי השכונה, ובביתו היה המכשיר היקר "טלפון", משם התקשרתי לביתו של ר' בערל פרידמן, כדי לברר מה עלה בגורלו של אבי, ר' בערל הרים את אפרכסת הטלפון, וכששמע את קולי, החל לצעוק "ר' ישראל! לעולם לא נשכח את ראש השנה הזה, תפילותיו העריבות והמעוררות של אביך, עוררו את הקהל, והעלו אותם לספירות העליונות. הרגשנו את העולם הבא בעולם הזה!". לשנה הבאה ביקשו גבאי בית הכנסת בחיפה מאבי, שיואיל להעניק להם עוד פעם התעלות רוחנית, ויסכים לשמש כשליח ציבור לקראת ימים הנוראים, אבי נעתר לבקשתם, אמנם התנה אתם תנאי, שירימו תרומה נכבדה להחזקת הישיבה דחסידי קארלין בירושלים, ולעצמו לא ביקש מאומה.

### כיצד נשתתף בצער השכינה (להתעדן באהבתך " , עלון 345)

מעשה מאלף ממנו נלמד כיצד נשתתף בצערו של אבינו שבשמים: מעשה ביהודי מארה"ב, ששכר מלונית קטנה סמוך לפילדלפיה המהווה מוקד משיכה לתיירים מכל העולם. במשך כמה שנים הניב העסק הכנסה נאה, אלא שאז הגיעו ימי המשבר הכלכלי הגדול. חברות גדולות פשטו רגל, בנקים קרסו בזה אחר זה, ומאות אלפי עובדים פוטר מעבודתם והפכו למובטלים. גם עסקים שהצליחו לשרוד סבלו מהשלכות המצב, ובפרט אלו העוסקים במותרות ובדברים שאינם חיוניים. במלונית ירדה התפוסה בעשרות אחוזים, ומחודש לחודש קטנו ההכנסות.

יום אחד הגיע מועד התשלום החודשי של ימי השכירות, וליהודי לא היה כסף. הוא ביקש דחייה, אך בעל הבית היה קשוח ועקשן ולא הסכים להמתין אפילו יום אחד. היהודי הנואש הלך לבנק ושרב תכנית חיסכון שנועדה במקורה למימון נישואי ילדיו. אך גם בחודש הבא לא היו מספיק הכנסות. וכך גם בחודשים הבאים. האיש ניצל כבר את כל

חסכונותיו, וסופו של המשבר לא נראה באופק. הילדים בבית שמעו את שיחות הטלפון המתחננות של אביהם וראו את הייאוש על פני ההורים. 'אם החודש אני לא אשלם לבעל הבית, הוא ישליך אותי מהמלונית', אמר לאשתו ערב אחד, 'ואז לא יהיה לנו לא מקור פרנסה ולא מקום מגורים. אני לא יודע מה לעשות ...'

למחרת בבוקר יצא האיש אל חזית המלונית, ולהפתעתו הוא מוצא את בנו הקטן, בן ה-8, עומד מאחורי שולחן המוצב על הדשא, סמוך לכביש ראשי, ועליו כמה בקבוקי לימונדה. על שלט גדול עשוי מקרטון נכתב בגדול (בכתב יד ילדותי): 'עזרו לי להציל את משפחתי! בעל הבית מאיים לזרוק אותנו! קנו כוס לימונדה ביתית ב-2 דולר כדי שלא יפנו אותי מהבית.'

האב התרגש מהמעשה של בנו. הוא ליטף את ראשו כשדמעות בעיניו ואמר: 'לך לשחק עם החברים שלך. אני ואימא כבר נמצא פתרון.' אבל הבן הקטן החליט להמשיך במשימתו. הצלחתו לא הייתה מסחררת. מתוך כל הנהגים הרבים שחלפו על פניו, רק שישה קנו ממנו כוס לימונדה. והפדיון היומי שלו עמד על 12 דולר. זה המון כסף לילד בן 8, אבל עדיין לא התקרבו לסכום בן אלפי הדולרים שאביו היה צריך לגייס עד סוף החודש.

למחרת בבוקר שוב התייצב ליד השולחן ובקבוקי הלימונדה. הוא מכר שלוש כוסות בלבד, אבל אז עצר נהג, קנה ממנו כוס נוספת, והחל לשוחח אתו. הילד לא ידע זאת, אך הנהג היה עורך השבועון המפורסם והנפוץ ביותר באמריקה. בסוף השבוע תמונתו של הילד עם שלט ה'הצלה' שלצידו, התפרסמו בשער השבועון. העורך פרסם כתבת-ענק על סיפורו הנוגע ללב של הילד המנסה להציל את ביתו. באותו שבוע עצרו ליד דוכן הלימונדה שלו מאות נהגים חולפים ועוד רבים שהגיעו במיוחד מכל האזור. הילד נאלץ לגייס לעזרה את שני אחיו הגדולים ועוד חבר מהכיתה כדי לעמוד בלחץ הקונים. תוך שבועיים הוא הצליח למכור יותר מ-3000 כוסות לימונדה ולהרוויח 6000 דולר!! הבעל ואשתו היו אחוזי התרגשות והשתאות מהנס שהתרחש לנגד עיניהם. הבן הקטן הצליח לגייס תוך זמן קצר את מחצית מהחובות הגדולים של האב. אבל זה עוד לא הסוף. גם בעל הבית של המלונית ראה את הכתבה אודות המעשה של הילד, ומשהו בליבו הקשוח זז. הוא התקשר ליהודי השוכר והודיע חגיגית כי החליט לתת לו הנחה בדמי השכירות ולהתגמש במועדי התשלום. 'תלחץ בשמי את ידו של בנך הצעיר', אמר בעל הבית, 'ותמסור לו שאני בטוח שהוא עוד יגיע רחוק.'

עד כאן סיפור המעשה הנפלא. ומה הלקח שנוכל להפיק ממנו - ? אמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין, הלקח שנוכל להפיק מהמעשה הוא - שגם אנו ילדיו הקטנים של השי"ת, רואים בצער כיצד יש כאלו המנסים להחריב את עולמו של האבא שלנו ברדיפה אחר תאוות, שקיעות בחומר ובחטא, בשפיכות דמים, בולמוס של עריות, אינטרנט ועיתונות מסואבת, רדיפה אחר ממון לא כשר וכו'. ממלאים את ביתו של אבינו בכלכלוך ורפש. ומה אנו יכולים לעשות, כיצד נגרום נחת-רוח לאבא שלנו? - עם מעשה קטן אפשר להציל את עולמו כולו ('עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות').

קידושין מ':), וכשם שהילד הקטן עמד והתחנן הצילו את אבא שלי, גם אנו נעמוד ונזעק, בואו נעשה נחת רוח לאבינו שבשמים, ננסה לבנות את ביתנו החרב; נפיץ ולו מעט יהדות ותורה, נשים אצבע - ומיד ישלח הקב"ה עזרו מקודש. "וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה" (דברים טו, יח), ודרשו חז"ל (בספרי): וברך ה' - יכול אפילו יהיה יושב ובטל? - תלמוד לומר בכל אשר תעשה. בשמים מחכים רק שנפתח פתח כחודו של מחט, ואז נזכה לשפע של סייעתא דשמיא.